

РУСКИ НОВИНИ

ЗА РУСИНОХ У КРАЉОВИНИ ЈУГОСЛАВИЈИ

Виходица сваки тидање. — Предплати на рок 60 дни, на
један рок 30 дни. За Америку и други крај 2 динара рочна.

Предплату и ачионки писма до Редакције и Уредници треба посып-
лати на адресу: „Руски Новини“ Пашковеци (Ограждане).

Швет у биди.

II.

Гу теси кризи земљедиља и гу вељкаја безроботиосци роботника и интелигенцији пратишице и већор у пенежним прометима. Пренадли веља моћни банки. Нестасмина вредносци и долара, који ше најдлужаји тримај. А кељо геножи страдали прето веља ласле, који мали сопствену чешко униторовану нешко уложени у тих банкох? Кредиту цалком постало, нико никому не среће пожичији, бо не зна, по на ћотро годија присци и як ше вредносци геножих година обрадиц.

Пре тогу обицу кризу цали швет највећи и барз вељко страдају. Учени Немец Бойтвијски вираховај, же пре кризу страдају швет баш тельо, кељо коштало шветова војна.

За швегову војну потрошено 10.000 милијарди динари. Баш тельо виноши губиток који до конца 1932. року сачинила шветова криза. Же би ше цали тог губиток могао добре похощиц на водији тог Немец дајејио прислади.

Шијко злато, котре назбераје од сјехрија Америке до нешко врсци 1250 милијарди динарји. Шветова криза којија овеј рази веџи.

Шијка прерадујући угља, жељеза, злата, стрибла и других руда цемента и камена представља пред војну вредносци од 1250 милијарди динари. Шветова криза за штири роки прејала осем рази веџи!

Шијки жељезици на швету зос пажији њим је инвестијаром коштало коло 3000 милијарди динари. Вредносци шијких морских луках зос шијкима спровезми вијоши коло 1300 милијарди динари. Кед би даяка вељка катастрофа зијеше шијки жељезици, локомотиви, шијки најоги, шијки морски луки, шијки канали и пади, ис була би ћюда од тога аји за пољопривреду така вељка, яка с од газдовске кризи.

Вредносци шијких тартовских робијиоша року 1929. 1600 милијарди. Кед би отањи шијку тогу робу спајај, була би то је једна седмина таји чиоди, којија ће бити газдовска криза.

Криза мира.

Алеј тога газдовска криза то ишће шијко, од чого швет страда. Бо почије ту кризу — да так повеме — кризу "хлеба и робота", постоји ише једна чежка криза, а то је криза мира. Тога криза обетој у непрестаним непријатељствима медаји народама и државама. Криза мира то вични страх пред нову војну. А тога нова војна зос отркванима газами, који би за кратке време знители јејији крај и највећији вароши, була би

пелно страшнија од прештей. И баш прето нали ше швегт војни бој, бо зна за јеј неслихану страхоту. И тог постоји Друштво Народох, котре ма чувај шир и мир у јави, тог ше непрестано трајајо конференци за розоружаје, ипак шијки чујистију јакућ несигурносци. Ето Јапонска гоји була член Солоза Народох, падаја на Кину и вјажаја од њеј вељки крај — Манџурску.

Јака криза мира вељка видно зос непрестаного наоружаја шијких држава. У самим едним 1931. року вијошије ли трошки наоружаја шијких држава 4 милијарди и 400 милијони златни довари. А року 1925. тоги трошки були пом 3 милијарди и 500 милијони. Нешика ше наоружају шијки државији од највећих до најмәнјих.

Видиме је, же криза мира најсце вељка и же је с опрѣдѣлији страх за шветовији мији.

У јаким дому треба да биваје?

ШОР У ОБИСЦУ.

Шороћи и чесни гајда треба маји једен план, јак је јупори својој обијеци и то так, да јакаја ствар маји својо стајније место. Окреме хиже за бићане, за кухињу, за чубане меса сухога и ивиче за живот, купальњо, заход и друге.

Хиже за једне мјуни бујијејко кухиње, да запах од једна ше не преноши по другим здањијох. Слаткији мјуша буји најздрабија.

Хиже не треба зос вељко ствараји на тренци, бо бојији зајежијо вељко простору, а одверајо место за боздух. Вони би требали буји једноставни и цо менеј шарох, бо ше

тако назбераја досија праху. Фиронги најлепшији ћеј су били, да не буде у хижама пака. Свјети спљи да су је још. Кернери често носији на спљи и битрепај, а тако исто и посцејију. У њих сеј досија бактеријох, а цепнота спљија их задави.

О ЧИСТОТИ НАШИХ ХИЖОХ.

У лајашим дому мјуша буји бељка чистота, бо боја с пољобија нашега здравја. Шахту бојка чишици, а беј до обијаја стурија. Прах отклојиц, и шијко по маји најдобри запах. Зачувай Боже имаја маји и хи-

жи. Пјеваша, гарадићи — шијко то жуши буји у највећим шоре.

Захрди мјуша маји јупоровани добрји и да су једасији од студи. У жији је маји цији: каштари, прес који бељорат преходија бода до жеми, дзе би ше нігда не надали. Тога бода помаша зос чарму жему, јо је боја цајка — хумус и од њега приме једу бактеријо — тетанус — по одреје чудовиша па може присци и до студи. Ми тају боду лисаме и ані не думаме, је ше зос јој трује же деси, на лази. Престо заход мјуша буји на скремима меју.

ЦО НАС ЧЕКА У НЕЗДРАВИМ ОБИСЦУ.

Кед обијеце је таје је замеј то описали, беј у им цепнота дави фаменијо и родије нездрави лаји, који су беј једна вељка побора вложију, а највећи својеј родију. Цо чистејши воздух у својем дому треба маји. У нездравим обијају постава чијовек бијади, бишати је да је вијиши — без пареји — алијаби и граба то бој. Но јако те видији у јаким обијају који живе. Кед у хижама има, там често деси слабо маји креји — анемици су, слабо вијаза, и духови су не ушешени. Вони слабо ћеди веџи.

Найгорше пребывац у обисцу, котре бляжне. Така хижка пам наноши хороти жизніздох, жегки юсци, малодребносці, жиму, ефтыку і други хороти. Азесі хорую ад зачаленых органах дыхання і подретвіх.

Виходзі, же нездрабе обисце мрачне не боздушне і бляжне найбечей убіба і наш народ. Воні треба, да жыс новым животом, особено тераз, кед белі погубесі свой здравіе у бойни па фронтох у дэйтунгох. Тык зараба хижка паймодребнішай. Нездрабе обисце падаві як хробачок ўнеда камо цело. Ми ў такім обисцу не ужіваме, аші та жіжеме як бы требаю, але ше може побесі: мы помали умеража. Поставаме жыби жер-твеці. Не лайме ше! Нашо обисце гоч ма-жікіе жүши буц шбелье, боздушне, сухе і бея нашому народу приду красны дні, бо будзе відзині свой чада здраві, котры будау здравого цела і молчай бой, добрей пробаві, узретаго разумна и чистей думы.

НИКОЛА І ШАДЬ, учитель.
(Конец).

ШИРОМ ШВЕТА

Італія наоружує Мадярску.

Ноянія явлю, кже праа Аустрія прыходзі а Италіі до Мадярскай ёдзі велькі влакі полніе жусніці. Були у нім бомбы, імкіні процы отровных газох, дзела к танкі. — Так ше женика робі за мир!

Афера Ставіски.

постава у Французкай воне венча. Тераз ше уж зна, кже зос Ставіским „робелі“ ведно ведлі миністры, а шыпкі були соціялісти и роаумкі ше „бракітэль“ худобінага народа. А крадді жнініці! Тераз ше уж зна, кже Ставіски и праа його влодійсіца банды була франасоніка, — шыпкі туты міланіонерскі спредающе були члены масонских дружствах — „зложах“. А франасоні пайвекіи беабожайскі.

Егевін Тімко

На спомен Тараса Шевченка.

(В патоди 120-рочніці його родзеня).

Шевченко були по походзеню раб-кмет, а такім чулістю і тэсе кед му злебода купена такім чувствава на засланью, такія осталі і кед был помішкані ад цара Александра II. Панство пудзе, адіп народне одроднене, московске, замілозсердне су рабом, Шевченко мэржел зос для свайго чувствітельнага шерпа. Ещи у відасней міадосці, кед писал „Заповіт“, кон розкановал, дзе да му ше цено похова, а вец ше шмелю пікна ту братом:

„... Ставайце
Кайданы таргайце!“

Воні у свайгі душі не мог поднесі левравду, хтору рабкі жүшили цервіц. Прето воні не славелі панох, але худобінага и чесніх козакох і гайдамакох. Пряд ста розами, кед не у письмох славіло лімі краіянскіх и князевскіх сінох, Шевченко славік юнага калаго чловеска, хтори ажі жена як ма. За то современі критікі, а особено московски ис-

Хто нема Бога у іверцу, нема аші страху прэпайвешу крадау. За того чловека шыдко добрае і чесне, да приноши юму хасен и по му паломні кишеню.

Союз Італиі, Австріі и Мадярскай.

У Рыму гое ажпти на политичні догваря-ля австрійскія канцлер Долфус, і председник мадярскай влады Гембеш. Воні ше буду зос Мусолініем радзіці о тым, як да ше осітура самосталісці Австріі и Мадярскай. Італія сие туты два державы цо моцнейші су себе прывязац, да ма у віх верных союзініх напрокі Французкай и Малай Антанти.

Французака ше на разоружа.

На англійски меморандумі о разоружанью одноведла французка влада, кже Французка не зменша свою воену силу ды за юнага воіка, аші за юнага пушкы, так исто не зменша калибер свой даэлох і тонажу свой вояніх даэлох. Не пристана тих да ше Немецкай до-шлебодзі тринац войско до 300 000 людзей. Гібаль же Альянс будзе гарантірац, кже у слу-чаю вояні будзе Французаку помогац. Альянс разумі ше то обецац ке сюе і так свар разоружанія як випатра цалком препадна.

Заш паміри у Еспанії.

Соціялісти страсці у Еспанії власці зос руках і теракі юнкі ше не слу умніці. Непрестано буя народ, „шагнаркі“ работнікіх на штрайк, рулою бомбы на державны здания и другі пакосці робіт влады. Тераз воні прыходзіа вісти, кже соціялісти явіно зос большевікіамі (медзі тута скроі ані нет реалікі) надумали почац революцию і уж пригравесілі велькое множества муніципій. Висты зос Еспаніі досці рицкі па ше і не вна точно, як там стварні стокі.

Греческа і балкански пакт.

Ми недавно писали, кже балканскі державы Югославія, Румунія, Турска і Греческа подпісали так звалі „балкански пакт“ (догвар-ку), кже не буцу сціа па цругу нападац. У Греческай будзе зос тым пактом незадоволены по-знати політічні Венізвелос. И греческі пар-ламент тераз одобрэл тут пак, але зос тым, кже Греческа не будас воівнац зос другими балканскімі державамі, але кед би дзедка од почала воіну з ваяку цругу державу. Греческая вій не будзе помогац.

моглы порозуміц Шевченка і з віного рабе-ли шыпкі.

Знаюці які народ будко жык. Тарас гуторы паком у юнайтескі:

„Як би вы знали, папічэ,
Це люде плачуть жывучы,
То вы б ёлій не корыты,
Та марне Бога б не хвалили,
На жызи слёзы съміточысь“.

Воні глядала правду и у юнайтескіх пакетыкі гуторы:

„І день іде, і віч іде...
І, голову склонивши і руки,
Дживуш ся; чому не ёде
Апостол правды і науки“.

Не раз Шевченко гуторел паном киряву правду до оч і лено их опомінал особено у візнатай велькай поэмі: „До мертвых і живых і ненародженніх земляхіл моіх, в Україні і не в Україні сущих, мое дружніе посланія“. Ту воні щедруючу праця цалім народом тым, к-

„Правдою торкують,
І Господа зневажаютъ, —
Людей запрываютъ

Японска скупосц.

Японцы позлати, як бара скучи людзяе. Так раз послал газда слугу до сунікса, да по-зячічи ялагок, бо му треба ідзі гвозд забиц.

Слуга прышол і крашнік павел, то іго газда послал. Сушэз слухаі, взнімірш ше і вец гварі:

— А які то гвозд, шо го твой газда сде забін. (У Японскай хаснью і гвозды ад бамбуку).

Іші... то вецка чејкка ствар. Я нам нови ялагок, та ше вец вон вельо ніхаснів, кед твой газда будзе зос нім забиц жалезні гвозды. Да гвозд ад бамбуку, тэди би була лінія ствар.

Слуга ше вращал дому и разновед газда, да сушед гварел.

— Які то скучи чловеск! — гварел газда

— Але по му знах, не мож тэрэз юніях лем-жуніям забін гвозд зос своім ялагком.

З НАШЕЙ ДЕРЖАВІ.

І. В. Краль путус до Паризу.

До Београду прыходзі наш посланік у Паризу Спалайконіч і посланік у Берлі Еалут-джич. З іх прыходом у звязы яняю, кде бі І. В. наш краль мал тых дніх саунтавац до Паризу ведно зос націям миністрам вонкашніх длох Бітчичом іа важнія политичні дотваряня. Шынко то стой у звязы зос догваркіем Гембеша і Долфуса, о котрим зме горе писали.

Приход од державных лесох пада.

1930. прыку дзакі націям державы леси чи-стого прыходу 94 міліоні динар, а прешлого року лем 2 міліоні динары и 300,000 д. При предавані лесох муніці юнкіліці веци разы отримоўца, бо нет куціх. Прето муніца славонскі нарасты терка плаці за огніву зос „имовинскіх“ лесох, дзкі скорей достаўлялі дрэво за отрыву и за будлай запармо.

В тяжкі ярма, орніть ліхо,
Ліхом засівають“.

Прето зон тых прездудзінх таргініх зос людску жыку і звінію опоміна, да ше врана наяду ту свойому народові, не да ше го гашыба

„Схамейтъ ся! будьте люде,
Бо ліхом нам буде;
Розкують ся позабаром
Заковані люде;
Настане сук, заговорять
І Дніпро і горы,
І хотече сторікамі
Кров у сине море...“

На концу Шевченко дожыл і тоту радосць хвальку, кед цар Александр II даровал паразтом пылабоду.

За тераз будзе досці, а у Руским Келен-дзаре за 1935. р. овішнікі юнага ціла подробнейшы. Кед цалк звыт славі 120-рочніці родасці Тараса, требали му и мы одац пачесі и пачесі му тут по жон юнікіліці единому постові старшому од себе

„Будеш батьку, павунати,
Покі жишутъ люде,
Покі сонце а небі сяе
Тебе не забудуть!“

ГАЗДОВСТВО

Яким Гафич, млади.

Обрабяне конопи.**X. Чесате.**

Конопа ще чеше за (export) за домашню роботу. За (export) ще чеше та-
кой вакеди ще вягре, выбере ще лам влакно
и виміччи и ключе. А кед ще чеше за дома-
шнюю роботу, таїк ще таїк по траїну замочи
ище раз конопу уж вактерту. И то храмине ще
по склада до єдного шору и поссиска ще ю
до древох и замочи ще до водя, и то шайль-
ше до дахей кади, гордова т. в. да кишине, а
да ленине викинине кладе ще отруби до кади.
Мочі ще зато да буду жечайши. Як ще умочи
бо те мочі 2—3 твікні, теди ще их пере як
платно, да пе пунца од тауда. Як ще зиперу,
теди ще их попріпцира на панькади да вте су-
ша. Кед ще осуша теди ще их позбера и по-
важе ще их до багох и одноже ще их под из-
мену да их помежчев. Под каменьом ще мелю
1 годину и непрестано их ще прерущув под
каменьом да их камень не попретліка.

Як их помелисе, пакеци красни хвиль та-
кой ще их чеше. Перше ще конопу подроби-
т. с. потарги ще ю, ветрило ще ю чеше. Мушиме
риц жрі кожда коропа ма у себе влакно, ма-
ковиці, вимічки, пачески и ключе. Зк ще влакно
чеше на щеси добицеме маковиці, давай маковиці
чешеме добицеме вимічки, венка, венки вимічкох
пачески, а, зос наческох ключе. Окрімє ще
шандко склада.

(Конец буде).

За подиору парастом виплацела влада
сіверній Америки до тераз 193 мілійони до-
лари. Тот ценою подаєзови тим паастом, ко-
ти ще на паперу подавали, же буду мені
тиц жита, памусу и догаку.

Міжнародна тарговина снада у
предпілі року на вілу третину у порівнянні
зос 1929. роком.

Плацели предплату**Руски Керестур:**

Орос Янко 954, 110, Чизмар Михайло
409, 50. Сабадош Василь 771, 50. Бучко Янко
30. Рац-Торкіч Ана 687, 150. Корнілис Ірина
586, 50 Гербут Дюра 386, 50. Колишний Дюра
сабол, 50. Медесін Дюра 820, 30. Хома Дюра
869, 60. Чизмар Дюра 461, 50. Будицький Дюра
1144, 50. Рац Йоакім. Краль. Марка 19,
50. Фа Осіп 1985, 50. Провач Іабор 70. Джук-
ш Михал 606, 50.

Конкур:

Стибер Мих. 60, о. Буйла Максим 50,
Сакач Іаидор 100. Уїфалуши Марія 164, 120,
Ішандор Мих. 50, Олесар Мирон 250, 50, Се-
стри Службеніци 50, Олеар Яков 60, Дорог-
така Янко 180, Молнар Дюра 417, 60, о. Або-
дач Алекс, парох 50.

Дюрбов:

Мудри Іора 16, 30, Новта Дюра 120, Чай-
ко Евген 60, Давосир Максим, учт., Конбас
Павлінія 50, Рамач Янко 60, Мелана Мункачі
80, Горнік Михайло 673, 100, Ариа Янко 60.

Петровів:

Кетелеш Емаль 50, Гирбовати Дюра 60,
Наш Янко 40, Гербут Елгей 40.

Загреб:

Гирбовати Мирон, богослов 30, Юрас Пе-
тро VI. тимн. 40, Сабол Євген, VIII. тимн. 20.

Рижки места:

о. Дротбецкі Кирил, Сошіце 30, інж.
Пан Дюра, Бачка Паланка 60, о. Дудаш Габор,
Драге 60, преч. б. др. Шаялович Дан. Кріжеви
60, Надія Єлена, Вукова 60, Такач Даніо, Ги-
шікірінія 20, др. Імко Дюра, Шід 60, Гер-
бут Василь, Пішко-релца 50, о. Навич Дюра,
І. Сад 60, Джук Вацль, Бачинце 60, Сала-
жон Емаль лугар, Бефілово 50, Надія Михаїла;
учит. Начине 50, Буцко Мих. ст.; Міклушевік
40, Папуга Мих. ст., Бачинци 50, Дудаш Янко;
Кріжеви 60, Медесін Михаїла, Ст. Вербас 50,
о. Юриста Михайло, Деветина 50.

(Далі буде).

БРАЦА РУСИНИ!

Читайце и розшируйце едини наш народни часопис „РУСКИ НОВИНИ“.

Даруйце на Народни Дом у Руском Керестуре

Банска Управа Дунавської Банкотки одо-
брала, що да ще зос валанского буджета ви-
плата Рускому Народному Просвітніму Друже-
ству 10.000 Динари на Народни Дом.

Історія Гирбовати зос Бачинських дар-
овала на народни 600 Динари.

Мер. Мудри Михайло и др. Йоакім Се-
теди даровали ведно на Просвіту 140 Динари.

Благодари же.

Хто спідуючи?

До тераз явили ще красни даро-
вателі, котри добре похопели значене и
потребу Руского Народного Дому за ру-
сски народ у Югославії. Най ще у них у-
ністра и други мастишши людєи и най
дарую що веци можу. Бо Народни Дом
то будзе вичіна памятка нашій рускій на-
родній свідомосци и культури.

У школи.

Учителька (уж старша): Як то час кед
я гварим: „Я є красна“?

Даецко: То ирешти час,

РУСКА ШПОРОВІНА КАСА У ШІДУ**І О В О Л А Н КА****НА IV. ШОРОВЕ РОЧНЕ****ГЛАВНЕ СОБРАНИЕ**

членох Рускій Шпоровінії Каси
заслуги з ограничением еистивом у Шіду,
котре ще стояма в недзяго дні 25.
марта 1934, на 9 годзіш по попадію у
Рускій школі у Шіду, зос слівно-
щим порядком дні:

1. Прывіт іредзідателя;
2. Выбор двух оверітельох записніку и двух скрутаторох;
3. Звіт з діяльності управнога одбору;
4. Звіт налзорнога одбору;
5. Одобрение закінчніх роч. рахункох;
6. Выбор нового управнога и налзор-
нога одбору;
7. Предложелія у случаійности.

УПРАВНЫ ОДБОР.

Даровали на фонд Рускей Исторії.

Ільничак Янко, Р. Керестур 675	10 Дні.
Дудаш Андри, кухір Р. Керестур	10 "
Арт Людовік, тартовец Р. Керестур	10 "
Душан Чікамар, тартовец Р. Керестур	25 "
о. Колесар Дюра, Р. Керестур 356	50 "
Преч. Паль Дим. капонік Кріжеви	50 "
о. Буйла Максим, Кудура	20 "
Іван Никола, Петровци	10 "
Кирилетьо Дюра, Р. Керестур 281	5 "
Гербут Янко, Р. Керестур 585	10 "
Рац Вероніка, учт. Дюрдль	20 "

Хто спідуюди?

Мена дарователіох, котри дарую 50
Дні. и веци, буду видруковані у самой
Исторії.

Ніяк не іде.

Доктор: Но, чи сде пили воду замісто
памукі, кел сде супли смідки?

Інженіца: Гей, але ми вине од водя було
так зло, ке сплю жүніл ипак винц пол дитри
памукі.

Б у р з а

Нови Сад 14. III. 1934.

Жито нове	102—107 Дні.
Кукурица бачка и срінска	65—70 Дні.
Ярец бачки и срінски	60—65 Дні.
Овес	50—55 Дні.
Мука 00 нова	205—225 Дні.
Мука число 2	185—205 Дні.
Мука число 6	135—145 Дні.
Кромыц	35—60 Дні.
Пасуля	135—140 Дні.
Отруби	30—60 Дні.

